

**Государственная итоговая аттестация по образовательным Программам
основного общего образования в форме основного государственного экзамена
(ОГЭ)**

Демонстративный вариант
Контрольных измерительных материалов для проведения в 2017 году
Основного государственного экзамена
по МАРИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Подготовлен кафедрой марийской филологии и культурологи и лабораторией
развития этнокультурного образования
ГБУ ДПО Республики Марий Эл «Марийский институт образования»

2017 ийын тўн школым тунем пытарыше-влаклан
марий йылме дене экзамен паша

1 вариант

Район

Ола

Школ

Класс

Фамилий

Лўм

Ачалўм

Паша радамым умылтарымаш

Экзамен паша кок ужаш гыч шога: диктантым возымаш, диктант текст почеш грамматический паша-влакым шуктымаш.

Тичмаш экзамен пашалан 2 шагат (120 минут) пуалтеш.

Диктант текст кум гана лудалтеш. Икымше гана лудмо годым нимомат возыман огыл, текстын содержанияжым, абзац шотым эскерыман. Кокымшо гана лудмо годым диктант возалтеш. Кумшо гана лудмаш түрлө экшыкым тӱрлаш йӱным ышта.

Экзамен пашан кокымшо ужашыже диктант текст почеш ышталтеш. Тидым куштылгырак ышташ манын, текстыште ойлончо-влакын чотыштым карандаш дене палемдыман. Чылаже лу заданий пуалтеш. Нине заданийлаште вашмут-влак ик шомак (але икмыняр шомак), цифр (але буква) лийын кертыт. Нуным кажне заданий почеш вашмутлан ойырымо вереш палемдыман.

Вашмутым йонгылыш палемдыме гын, тудым удыралаш, чын вариантым возаш кӱлеш.

Пашам ыштыме годым черновикым кучылташ лиш. Черновикыште возымо паша аклыме годым шотыш огеш налалт.

Заданий-влакым ыштыме почеш налме балл-влак ушалтыт. Пуымо паша-влакым сайын шукташ да шукрык баллым погаш тыланена.

Пашада ушныжо!

1 вариант

1. Адак шыже толын шуо. 2. Чыла вере пызлыгичке орланге-влак тарай гай чеверген кечат, шке декышт логым, выле-выльым, өршым ўжыт. 3. Но нуныжо огыт кой, огыт вашке, вет кочкыш-сийыш чодыраште кызыт тўвырген веле.

4. Эрден-кастен юалге, кап-кылат сўсана. 5. Кечывалым гын, чотак ырыкта. 6. Садланак йоча-влак школыш кенгеж годсылак чиен каят: чиялтыме тувыр-йолаш, ваче гоч вынер сумкам сакат. 7. Вуйышто – тўрлө-тўрлө картуз. 8. Элкэнер ял гыч йолгорно дене ошкылшо йоча-влак южышто шуйныл-шуйныл чо нештылше энгыремышвотым, канде пылвомышым ончалыт да шке коклаштышт тўрлө мутым луктыт:

9. – Микит, кенгеж мучко мыняр колым лупшышыч? – йодеш кужурак капан Мирон.

10. – Мыйже кученам такше. 11. Но шолтен омыл. 12. Авамлан кол шти шолташат ситен, кол когыльымат ыштен. 13. Тунемаш ыле кол кучаш Сидыр Стопан деч. 14. Тудо пушыж дене Йўксото ер покшекак миен шинчеш. 15. Иканаште икмыняр энгырым вўдыш колта. 16. Кечывал марте, векат, пел пушым тема.

17. Тыгерак мутланен, школ декат толын шуыч. (*М. Казаков семын. 131 мут.*)

Паша влак:

Нине заданийлаште вашмут-влак ик шомак (але икмыняр шомак), цифр (але буква) лийын кертыт. Нуным икымше номеран вашмут бланкеш возыман.

1. 4-ше ойлончышто буква деч шукурак йўкан мутым палемдыза
Вашмут: _____ .

2. 5-ше ойлончышто йыгырмутым ойырен возыза.
Вашмут: _____ .

3. 12-шо ойлончышто диалект мутым ойырыза.
Вашмут: _____ .

4. 13-шо ойлончо гыч шкелўмым (собственный) возен лука.
Вашмут: _____ .

5. 3-шо ойлончысо *тўвырген* шомаклан синонимым возыза.

а) *шагалемын*

в) *лөчен*

б) *лывыжген*

г) *шукемын*

Вашмут: _____ .

6. 6-шо ойлончышто шуко чотым ончыктышо суффиксан мутым возен лука.

Вашмут: _____ .

7. Ойыралтше деепричастный савыртышан ойлончым палемдыза.

а) 6

в) 9

б) 8

г) 17

Вашмут: _____ .

8. Икгай членан ойлончым палемдыза.

а) 1

в) 7

б) 3

г) 12

Вашмут: _____ .

9. 10-шо ойлончын грамматический рудыжым возен лука.

Вашмут: _____ .

10. 14-ше ойлончышто йыжыган (составной) сказуемыйым возен лука.

Вашмут: _____ .

Пашам аклыме критерий-влак

Кодификатор

	Тергыме шинчымаш-влак	Паша лўм
	Орфографий. Мут-влакым чын возымаш	Диктант
	Пунктуаций. Ойлончышто чарналтыш палым шындымаш	
	Фонетике. Йўк ден буква-влак коклаште ойыртеж	Йодыш-влаклан вашештымаш
	Лексике ден фразеологий. Тўн умылымашым палымаш	
	Морфемике. Мут ышталтмаш. Мутым состав дене лончылымаш	
	Морфологий. Ойлымаш ужашым палымаш	
	Синтаксис. Тыглай да кыдежан ойлончо-влакым палымаш	

Спецификаций

Экзамен кок ужаш гыч шога. Икымше ужаш – диктант, кокымшо – диктант текст почеш пашам ыштымаш.

Экзамен пашам ышташ чылаже 2 шагат (120 минут) пуалтеш.

Пашам аклымаш

1 ужаш

Диктантым тергыме годым Марий йылме дене тўн школан примерный программылан энгертыман (Йошкар-Ола, 2013. С. 54-55.)

Экзаменын икымше ужашыжлан 10 баллым налаш лиш.

Диктантым тыгай тўн амал (критерий) дене аклат

Амал-влак		балл	
1	ДК	Орфографий нормым шуктымаш	
		Орфографий йонгылыш уке але ик йонгылыш уло	5
		Кок йонгылыш	4
		Кум йонгылыш	3
		Ныл йонгылыш	2
		Вич йонгылыш	1
		Куд але утларак йонгылыш	0
2	ДК	Пунктуаций нормым шуктымаш	
		Пунктуаций йонгылыш уке але ик йонгылыш уло	5
		Кок йонгылыш	4
		Кум йонгылыш	3
		Ныл йонгылыш	2
		Вич йонгылыш	1
		Куд але утларак йонгылыш	0

2 ужаш

Экзаменын кокымшо ужашыже 10 йодыш гыч шога. Кажне чын вашмытлан ик балл пуалтеш.

Кокымшо ужашлан вашмут-влак:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
юалге	кечывалым	шти	Сидыр Стопа н	Г	йоча- влак	17	Б	мыйже кучена м	миен шинче ш

Экзамен пашалан эн шукыжо 20 балл пуалтеш.

Балл-влаклам отметкыш тыгай шкала дене вашталтыман:

Отметке	«2»	«3»	«4»	«5»
Балл	0 – 7	8 – 13	14 – 17	18 – 20

**Государственная итоговая аттестация по образовательным Программам
основного общего образования в форме основного государственного экзамена
(ОГЭ)**

Демонстративный вариант
Контрольных измерительных материалов для проведения в 2017 году
Основного государственного экзамена
по МАРИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Подготовлен кафедрой марийской филологии и культурологи и лабораторией
развития этнокультурного образования
ГБУ ДПО Республики Марий Эл «Марийский институт образования»

2017 ийын тўн школм тунем пытарыше-влаклан
марий йылме дене экзамен паша

2 вариант

Район

Ола

Школ

Класс

Фамилий

Лўм

Ачалўм

Паша радамым умылтарымаш

Экзамен паша кок ужаш гыч шога: диктантым возымаш, диктант текст почеш грамматический паша-влакым шуктымаш.

Тичмаш экзамен пашалан 2 шагат (120 минут) пуалтеш.

Диктант текст кум гана лудалтеш. Икымше гана лудмо годым нимомат возыман огыл, текстын содержанияжым, абзац шотым эскерыман. Кокымшо гана лудмо годым диктант возалтеш. Кумшо гана лудмаш түрлө экшыкым тӱрлаш йӱным ышта.

Экзамен пашан кокымшо ужашыже диктант текст почеш ышталтеш. Тидым куштылгырак ышташ манын, текстыште ойлончо-влакын чотыштым карандаш дене палемдыман. Чылаже лу заданий пуалтеш. Нине заданийлаште вашмут-влак ик шомак (але икмыняр шомак), цифр (але буква) лийын кертыт. Нуным кажне заданий почеш вашмутлан ойырымо вереш палемдыман.

Вашмутым йонгылыш палемдыме гын, тудым удыралаш, чын вариантым возаш кӱлеш.

Пашам ыштыме годым черновикым кучылташ лиш. Черновикыште возымо паша аклыме годым шотыш огеш налалт.

Заданий-влакым ыштыме почеш налме балл-влак ушалтыт. Пуымо паша-влакым сайын шукташ да шукрык баллым погаш тыланена.

Пашада ушныжо!

2 вариант

1. Порсын сывыныш ший окам кучымыла койылден, Марий кундемын йүдвел мландыштыже Лемде вүд йога. 2. Шошым, вүдшор жапыште, тудо серже гыч ташла, олык лапым пүтынек авалта да тенгызла шарла. 3. А кенжежым левыктен опталме вулыла коеш, вүдшө тугай яндар – шинчат йыма. 4. Кече лекме да кече шичме годым моткочак тымык, сер воктенысе арама улаште ик лышташат ок тарване. 5. А вүд үмбалне кече йүштылеш. 6. Теве тыште, теве тушто, онго почеш онгым луктын, кол чумал колта. 7. Тыштак комбо тўча ийын эрта, мамык пыстылжым кайыклудо чывылта... 8. Колышт, Лемде вүд воктенысе садерлаште шўшпыкшат утларак яндарын муралтымыла чучеш. 9. Теве икте йўкым пуыш, лыкын-лукын савырале да изиш чарныме гай лие, но тунамак угыч тўнале. 10. Утыр-утыр чарга ший йўкшым кугемден, шўлалтыде, чопкыктен нале. 11. Вара, ик секундлан мурыжым кўрлын, шўлышым погалтыш да уэш шергылтарен пуыш. 12. Чыла тидым колышт шулет, верет гыч тарванен от керт. (В. Сапаев семын. 132 мут.)

Паша влак:

Нине заданийлаште вашмут-влак ик шомак (але икмыняр шомак), цифр (але буква) лийын кертыт. Нуным икымше номеран вашмут бланкеш возыман.

1. 3-ше ойлончышто буква йўк деч шукыракан мутым палемдыза
Вашмут: _____ .

2. 2-шо ойлончышто йыгырмутым ойырен возыза.
Вашмут: _____ .

3. 7-ше ойлончышто диалект мутым ойырыза.
Вашмут: _____ .

4. 8-ше ойлончо гыч шкелўмым (собственный) возен лука.
Вашмут: _____ .

5. 2-шо ойлончысо *шарла* шомаклан синонимым возыза.

а) *авалта*

в) *ташла*

б) *ора*

г) *шукемеш*

Вашмут: _____ .

6. 6-шо ойлончышто шуко чотым ончыктышо суффиксан мутым возен лука.

Вашмут: _____ .

7. Ойыралтше деепричастный савыргышан ойлончым палемдыза.

а) 6

в) 9

б) 8

г) 12

Вашмут: _____ .

8. Икгай членан ойлончым палемдыза.

а) 1

в) 7

б) 3

г) 12

Вашмут: _____ .

9. 5-ше ойлончын грамматический рудыжым возен лука.

Вашмут: _____ .

10. 14-ше ойлончышто йыжыган (составной) сказуемыйым возен лука.

Вашмут: _____ .

Пашам аклыме критерий-влак

Кодификатор

	Тергыме шинчымаш-влак	Паша лўм
	Орфографий. Мут-влакым чын возымаш	Диктант
	Пунктуаций. Ойлончышто чарналтыш палым шындымаш	
	Фонетике. Йўк ден буква-влак коклаште ойыртеж	Йодыш-влаклан вашештымаш
	Лексике ден фразеологий. Тўн умылымашым палымаш	
	Морфемике. Мут ышталтмаш. Мутым состав дене лончылымаш	
	Морфологий. Ойлымаш ужашым палымаш	
	Синтаксис. Тыглай да кыдежан ойлончо-влакым палымаш	

Спецификаций

Экзамен кок ужаш гыч шога. Икымше ужаш – диктант, кокымшо – диктант текст почеш пашам ыштымаш.

Экзамен пашам ышташ чылаже 2 шагат (120 минут) пуалтеш.

Пашам аклымаш

1 ужаш

Диктантым тергыме годым Марий йылме дене тўн школан примерный программылан энгертыман (Йошкар-Ола, 2013. С. 54-55.)

Экзаменын икымше ужашыжлан 10 баллым налаш лиш.

Диктантым тыгай тўн амал (критерий) дене аклат

Амал-влак		балл	
1	ДК	Орфографий нормым шуктымаш	
		Орфографий йонгылыш уке але ик йонгылыш уло	5
		Кок йонгылыш	4
		Кум йонгылыш	3
		Ныл йонгылыш	2
		Вич йонгылыш	1
		Куд але утларак йонгылыш	0
2	ДК	Пунктуаций нормым шуктымаш	
		Пунктуаций йонгылыш уке але ик йонгылыш уло	5
		Кок йонгылыш	4
		Кум йонгылыш	3
		Ныл йонгылыш	2
		Вич йонгылыш	1
		Куд але утларак йонгылыш	0

2 ужаш

Экзаменын кокымшо ужашыже 10 йодыш гыч шога. Кажне чын вашмытлан ик балл пуалтеш.

Кокымшо ужашлан вашмут-влак:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
яндар	вўдшо р	тўча	Лемде	В	уалашт е	А	Г	кече йўштыле ш	чумал колта.

Экзамен пашалан эн шукыжо 20 балл пуалтеш.

Балл-влаклам отметкыш тыгай шкала дене вашталтыман:

Отметке	«2»	«3»	«4»	«5»
Балл	0 – 7	8 – 13	14 – 17	18 – 20